

OPONENTSKÝ POSUDEK

Habilitační práce: Vitamín D od epidemiologické studie k personalizované medicíně

Autor: MUDr. Václav Šimánek, Ph.D.

Obor: Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie

Oponentka: prof. MUDr. Dagmar Horáková, Ph.D.

Předložená habilitační práce s názvem „Vitamín D od epidemiologické studie k personalizované medicíně“ zpracovává aktuální problematiku vitamínu D v lidském organismu a vychází z projektu institucionálního výzkumu FN Plzeň.

Teoretická část habilitační práce, která představuje obor epidemiologie, je velmi zjednodušující na úkor srozumitelnosti a přesnosti v definicích a popisech. Virus spalniček jako jednoznačný etiologický původce onemocnění je zde označován za hostitele. Epidemiologický trojúhelník znázorňuje příčinnost vzniku nemoci a nelze hovořit o rovnováze. Na druhou stranu oceňuji snahu o pojmenování epidemiologické triády na příkladu nádorového onemocnění. Velmi zjednodušený je i popis epidemiologické metody práce. Naprosto chybí zmínka o hlavním významu deskriptivních studií a to při formulaci epidemiologické hypotézy. Nepřesné je v textu rozdělení epidemiologických studií a užití termínů analytické a observační. Oproti tomu detailně jsou v teoretické části popsány formy, struktura a funkce vitamínu D včetně obrázků, které by si zasloužily pro názornější zobrazení dle mého názoru barevné provedení. U popisu struktury a formy vitamínu D postrádám odkazy na použité literární zdroje. Velmi dobře je popsán vztah vitamínu D k některým nádorovým onemocněním včetně mechanismu účinku a znázornění v přehledné tabulce. Práce v teoretické části přináší ucelený výčet epidemiologických studií, které zkoumaly asociaci mezi hladinou vitamínu D a rizikem rozvoje infekcí dýchacích cest i onemocnění Covid-19. Škoda, že text neobsahuje i uvedení konkrétní výše relativního rizika u vybraných prací pro detailnější popis. Další kapitoly poukazují na souvislosti mezi vitaminem D a vybranými neurologickými diagnózami. Velmi názorná a přehledná je tabulka s hladinami vitamínu D u dospělé populace v Evropě, která ukazuje průměrné hladiny u jednotlivých populací v ročním období. Významné formální nedostatky v práci nejsou.

Praktická část habilitační práce sleduje tři cíle. Metodika stanovení hladin vitamínu D i metody statistického zpracování jsou v práci popsány dostatečně a užity adekvátně. Výsledky jednotlivých souborů jedinců jsou prezentovány v přehledných tabulkách. Vzhledem k poměrně velkému množství jednotlivých souborů jedinců, u kterých bylo stanovování hladin prováděno, je poměrně složitější se ve výsledcích orientovat.

Vědecký přínos habilitační práce jednoznačně považuji za významný. Práce přináší nové cenné poznatky o hladinách vitamínu D u subpopulací, které jsou jasně definovány. Výsledky habilitační práce jsou srozumitelně formulovány, naplňují stanovené cíle práce a prokazují schopnost autora samostatně vědecky pracovat. Vlastní výsledky jsou bohatě diskutovány s celou řadou obdobně zaměřených prací. Oceňuji, že v závěru práce je uvedeno pokračování studia problematiky v podobě příprav klinické studie, což naplňuje smysl a hlavní význam epidemiologických studií v přechodu od observace k intervenci a tím i prevenci onemocnění. Problematika potřeby suplementace vitamínu D a jeho hladiny u zdravé populace si vyžaduje další zkoumání také analytickými studii pro objasnění případných kauzálních asociací. Některé publikované práce upozorňují na celou řadu proměnných, které naměřené hodnoty hladiny vitamínu D ovlivňují, jako jsou doba mezi odběrem a vlastním zpracováním vzorku, samotný postup zpracování a podobně, kdy odlišnosti mezi několika málo dny mohou být významné. Každopádně předložená práce přispívá svými výsledky k mozaice znalostí v problematice a může být i odrazovým můstkem pro další zkoumání.

Závěr

Habilitační práce MUDr. Václava Šimánka, Ph.D. s názvem „Vitamín D od epidemiologické studie k personalizované medicíně“ odpovídá svým rozsahem a obsahem podle § 72 odstavce 3 Zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách. **Doporučuji** předloženou habilitační práci přijmout k obhajobě a na základě úspěšné obhajoby **doporučuji** udělení titulu docent v oboru Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie.

Dagmar Horáková

Ústav veřejného zdravotnictví

Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci dne 16.5.2024